

(המשך מעמוד 17)

עליו יותר מרבים אחרים, ואף שוחחתי עם מדינאי הארץ צות הערביות יותר מכפי ששוחחתי עם המדינאים של חלק אחר כלשהו בעולם. אני מאמין, איפוא, שהנני מתמצא במיקצת באיזור זה.

קרייסקי: מובן שעם הנוגעים בדבר, והנוגעים בדבר הם אותם הרואים עצמם בתור שכאלה: ארצות-ערב, במיוחד הפלסטיים נים, הדבר חייב להיאמר.

אבנרי: בדרך על פלסטינים, אתה מתכוון ל-אש"ף?

קרייסקי: לא, בכך אני מתכוון לעם הפלסטיני, שבוודאי תהיה לו נציגות מגוונת מאד, אם תינתן לו הזדמנות אמיתית לבהירתה. במצב הקיים חייבים לקבל את הנציגות הקיימת, שהיא אש"ף. ממשלות ישראל יכולות לעשות מה שהן רוצות. הן יכולות להבטיח לערבים היושבים בתחומה את הבחירות החופשיות והשיוויוניות ביותר בעולם, אולם בניידים הבחורים בארץ כבושה, לעולם לא יהיה להם אותו מישקל כמו לאנשים הפועלים באיזור חופשי. דבר זה עלול להיראות כלא-צודק, אך אין זה בלתי-צודק במיקרה הנדון. אי-אפשר להכחיש — ודבר זה מעלה כפי,

לראשונה בתולדות ישראל קיים עכשיו סיכוי אמיתי לשלום

כסוציאלידמוקראט, טעם מר — שבישראל חיים בנייארם שיש להם זכויות שונות.

אנו נלחמים נגד זה בכל מקום בעולם, ואיני מבין בעצם, מדוע אנו מותחים על כך ביקורת כה קולגית רק במיקרה של ישראל.

אבנרי: אתה מתכוון לישראל עצמה, לשטחים הכבושים או לשניהם גסיחוד?

קרייסקי: הן בישראל עצמה והן בשטחים הכבוי שים, קיימים בנייארם בעלי זכויות שונות! בעיקרם בשטחים הכבושים. מכוח עובדה זו בלבד סבורני שלא יהיה זה נכון אם מישאו יבחר לעצמו את נציגי הפלסטינים. כן אי-אפשר לומר שהפלסטינים היושבים בחוץ לישראל עדיין אין להם הזכות לשבת לשולחן הדיונים.

שכן, העולם אינו גורם שמגורשים חופכים בפשטות חפריזכויות, ודפיכך יש להם הזכות. אפשר אומנם לנהל מדיניות של בתייענה, ולסרב

לראות את המצב כהווייתו. אבל הבעיות, דרכן להידחק לתודעה.

עודני מסוגל להיזכר בוויכוחים שניהלתי עם פוליטיקאים ישראלים בכירים ביותר, אשר אמרו לי כי לא קיימים פלסטינים. כיום מודים לפחות בכך שקיימים פלסטינים, ומחר יכירו גם בעם הפלסטיני.

השאלה המתעוררת היא, כיצד ייוצג העם הפלסטיני? התשובה על כך תהיה שונה בתקופות שונות. כיום עדיין אומרים לפלסטינים: לעולם לא אש"ף! מחר זה יהיה שונה, אם יישבו כבר היום ליד שולחן-הדיונים, כי אז יצטרכו לגסות למצוא פיתרון-ביניים לשאלת הייצוג. אינני רוצה להציע פיתרון כזה, שכן אינני מתיימר לדעת את התשובות לכל. אבל יהיה צורך למצוא תשובה.

אבנרי: האם נמגשת עם יאסר עראפאת? כיצד התרשמת ממנו?

קרייסקי: את עראפאת היכרתי לראשונה לפני שני תיים, בקאהיר.

אז הוא היה עדיין חדש. הוא יצא לראשונה מאסלת המחתרת. הוא עשה רושם כמי שאינו בוטח בעצמו. האנשים שבאו עימו נכנסו לדבריו פעם אחר פעם. בינתיים הוא רכש לו מעמד, ועמדו שולחן-הדיונים לעומת מה שהיתה אז. על כל פנים, בקרב רוב הפלסטינים ורוב ארצות-ערב.

שאר נציגי אש"ף שהכרתי הינם, למרבה הפלא, בחלקם בנייארם שזווים ומיושבים בדעתם, המסוגלים לחישובים מפורטים ביותר. הם יודעים את מטרותם, והותרים להגשמתה. הם מייטיבים יותר ויותר להבין מה אפשרי, אך אין הם מבינים, לדבריהם, מדוע עליהם לי הכריז על הכרתם כמדינת-ישראל, לפני שי ישראל מוכנה להכיר בקיום עמם ובקיומם-יהם. כידוע חייב דבר כזה להתבצע ביוזמתם.

כיום סבורים רובם, כי ההכרה בעמם חייבת להיות כרוכה בשטח, שיישא את השם פלסטין.

אבנרי: בישראל סבורים רבים שעל אש"ף לבטל קודם כל את האמנה הפלסטינית, הדוגלת בהקמת מדינה חילונית-דמוקרטית במקום ישראל.

קרייסקי: אינני מאמין שאפשר יהיה לגרום לפלסטינים שיותרו על מה שהם מגדירים כמטרותם לטווח רחוק: מדינה אחת של שני עמים, כפי שהם אומרים. אם זיכרוני אינו מטעני אמר עראפאת, בנאומו, שהוא חולם על מטה כזאת.

אבל הרי אין ככך כל חידוש. גם בגרמניה עדיין חולמים על איחוד-מחדש, ואי-אפשר לדי רש משום ממשלה ככזו שתוותר כפומבוי על מטרה זו. גם המגורשים (הגרמנים) לא יוותרו בצורה רשמית על זכויותיהם. אולם כווננו יודי עים מחי המציאות.

דבר כזה קורה בפוליטיקה לעיתים קרובות מאד. מה שחשוב הוא, לדעתי, שיוסכם בין הצדדים כי שתי מדינות יהיו קיימות זו בצד זו — מדינת-ישראל ומדינה שצריכה לקום: פלסטין. מכל מקום, מצב כזה לא יהיה חמור יותר מאשר המצב הקיים, כאשר העולם הערבי כולו עויין לישראל. שכן מדינה חדשה זו תהיה זקוקה לשלום ולשיתוף-פעולה עם ישראל, למען התפתחותה שלה-עצמה, יותר מאשר זקוק לכך העולם הערבי.

אבנרי: אילו היית במקומו של יצחק רבין, כיצד היית נכנס למשא-ומתן עם הפלסטינים?

קרייסקי: אתה חוזר ומעמידני במצב לא-נאות, בי העמידך שני ראשי-ממשלה זה לעומת זה. אני חושב

בקול רם, בהסתמכי על ניסיוני ועל השקפותי. אני חייב לדחות התייחסות רשמית זו. גם אילו היה עמיתי הי מפלגתי רבין שואל אותי, לא הייתי יודע מה להשיב לו.

אבנרי: אצני שאלה זו באופן שונה: כאדם פרטי החושב על הבעיה, כיצד היית ניגש לפיתרון?

קרייסקי: חלק מהשקפתנו הסוציאלידמוקרטית הוא האינטרנאציונאליזם, המחייב אותנו לגקוט עמדה גם כלפי בעיות שאינן נוגעות לארצנו-שלנו. כלל זה חל

פוליטיקאים ישראלים בכירים ביחר אמרו לי: לא קיים עם פלסטיני

לגבי הצאריים, כשם שהוא חל לגבי הבולשביזם. לשניהם התנגדנו בכל תוקף. כך היה, בשעתו, לגבי ספרד, כשם שזה עתה לגבי פורטוגל.

גם ישראל תובעת, כדבר המוכן-מאליו, את תמיכתה של הסוציאלידמוקרטית הבינלאומית. אנו רשאים, איפוא, לחוות את דעתנו, מבלי להתערב בכך בענייניה הפנימיים.

איזו נקמתי עמדה כסוציאלידמוקראט, היי תי ממדיני שהמיפלגה-האחת שלנו בישראל תעבר הצעת-שלום, ותתאים אותה — עלייך הסיכון שזה ייתקל בהתנגדות בישראל עצמה — מצד אחד עם האינטרסים הלאומיים של ישראל (שאינם זהים בשום פנים עם הציונות), ומצד שני עם דרישותיהם של הפלסטינים.

זה עלול להיות קשה לממשלה, אולם למיפלגה סוציאלידמוקרטית יש מחויבות כלפי רעיונות שאינם לאומיים בלבד, אלא המשרתים גם את ההתפיסות הבינלאומיות. שהרי מיפלגה סוציאליסטית קיימת כדי למוזג ולשלב יחדיו דיעות שונות, וקרוב לוודאי שיש בישראל דיעות רבות מאוד.

זאת היו צריכים לעשות, ויחד עם זאת לומר: כרגע לא איכפת לנו מה מתרחש בקרב הצד השני, ובאינו מידה הוא מפולג. אין אנו רוצים לעשות מזה הון, ולא להפיק מזה רווחים בנייחלוף. אנו, הסוציאליסטים הישראליים, מעלים הצעה, אשר לדעתנו תוכל להוביל לשלום בר-קיימא, אף שאנו יודעים היטב שכל מעשי בנייאנוש אינם ניצחיים. עלינו להשאיר גם משהו להתפתחות.

מה עושים, איפוא, בשטחים שנכבשו ב-1967? הרי ברור שרוצים להחזיק בשטחים כבושים, ויחד עם זאת תובעים שלום והכרה.

האם לא מוטב היה להכיר בעיקרון של החזרת האדמה הכבושה, ולהעלות בד-בבד הצעות לדרכים אפשריות, שבהן יכול היה הדבר להתבצע. מהו לוח-הזמנים, על איזה סדר כרוניולוגי חושבים, מהו טיב הערבויות ש-במיסגרתו ימוש הדבר, ולכמה זמן הן דרושות?

הרי דווקא ההפגנות האחרונות הוביחו, שי שטח כבוש חוזר ומהווה מקור לאי-שקט ולארי ביטחון פנימי. את הקנה הזה, לפחות, צריכים ללמוד ממיחמתו של היטלר — מיוגוסלביה

„גברת גולדה מאיר לא הבינה אותי באופן מוחלט בהרבה דברים שאמרתי...“